

Čís. 13268.

Pokud šlo o úmluvu ve smyslu § 39 zákona o letectví ze dne 8. července 1925, čís. 172 sb. z. a n., vylučující ručení podnikatele letecké dopravy za škodu.

(Rozh. ze dne 9. února 1934, Rv I 1333/32.)

Žalobce byl těžce poraněn při nouzovém přistání letadla, v němž cestoval. Žalobní nárok na náhradu škody proti čsl. státní aerolinii uznal procesní soud první stolice důvodem po právu. Důvody: Ručení držitele letadla za škody z provozu letadla stanoví § 29 a násl. zák. ze dne 8. července 1925, čís. 172 sb. z. a n. Že by žalovaná strana byla zproštěna povinnosti k náhradě ve smyslu § 31 téhož zákona, nebylo tvrzeno. Ježto žalovaná provozuje dopravu osob po živnostensku a krom toho i za úplatu, ručí podle ustanovení § 32 odst. 1 a) cit. zákona. Použití posléze uvedeného ustanovení lze podle § 39 téhož zák. předem vyloučiti úmluvou. Žalovaná strana tvrdí, že podle všeobecných podmínek, s nimiž cestující zakoupením jízdenky projevuje souhlas, žalovaná neručí za škody cestujícího z podniknutí letu. Jest se proto, hledíc k ustanovení § 39 cit. zák., zabývatí otázkou, zda lze toto ustanovení všeobecných podmínek, jež podle tvrzení žalované jsou vyvěšeny ve všech prodejnách jízdenek aerolinie a na obalech jízdenek otištěny, že cestující zakoupením jízdenky projevuje souhlas, že čsl. stát. aerolinie neručí za škody, které by cestujícím z důvodu podniknutí letu z jakýchkoliv příčin povstaly, pokládati za úmluvu. Podle § 869 obč. zák. musí souhlas se smlouvou býti vyjádřen určitě a srozumitelně, jinak smlouva nevzniká. Podle § 863 obč. zák. lze vůli vyjádřiti též mlčky jednáním, jež v uvážení všech okolností nedávají rozumného důvodu k pochybnostem o vůli takové, a je ve směru tom přihlížeti k významu a účinku činů podle obyčejů a zvyklostí, které platí v poctivém obchodu. Krom toho jest podle § 914 obč. zák. přihlížeti k úmyslu stran. Z prokázaných skutkových okolností však nenabyl soud přesvědčení, že o vyloučení ručení žalované strany ve smyslu § 39 zákona ze dne 8. července 1925, čís. 172 sb. z. a n. vůbec mezi stranami došlo ke smlouvě, ježto pouhým zakoupením jízdenky cestující nedává na jevo vůbec žádný souhlas s vyloučením ručení a jeho jediným úmyslem je použití letadla jako dopravního prostředku. Pouhé uveřejnění všeobecných podmínek, v nichž je takové ustanovení, v prodejnách místnostech jízdenek a jich otištění na obalu jízdenky nenápadným drobným písmem, nestačí k uzavření smlouvy, nebyl-li cestující na toto ustanovení jinak výslovně upozorněn. Ostatně nebylo ani prokázáno, že v prodejní místnosti jízdenek, kde si žalobce lístek opatřil, t. j. v Čedoku, všeobecné podmínky byly tehdy vyvěšeny, a jest to naopak vyvráceno svědectvím G-ové. Neprokázala tedy strana žalovaná, že došlo k úmluvě podle § 39 cit. zákona, ručí podle § 32 odst. 1 a) a jest tedy právní důvod žalobního nároku opodstatněn. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Odvolací soud má za to, že žalobce, zakoupiv jízdní lístek a podržev ho, projevil dostatečně určitě souhlas s dopravními podmínkami žalované a že tím došlo mezi ním a žalovanou k uzavření smlouvy po rozumu § 39 zákona, kterou

zákonné ručení žalované bylo vyloučeno. Především je tu doznání žalobce, že častěji podobné cesty podnikal a dříve dokonce podepisoval písemný revers, jímž se nároku na náhradu škody v případě úrazu vzdával. Z toho plyne, že riskoval již dříve lety, ač věděl, že případný úraz jde na jeho nebezpečí, že věděl o jsoucnosti výluky ručení v onu dobu, kdy se reversy takové podepisovaly, a že pravděpodobně znal z dřívějších podobných cest i skutečnost dnes popíranou, že žalovaná podle svých dopravních podmínek ručení za úrazy takové nepřejímá, neboť není věrohodné, že si nikdy dříve nevšiml, co na jízdenkách po případě na připojeném k nim obalu je v tom směru uvedeno. Avšak, i kdyby tomu tak bylo, jde taková nevšímavost na jeho vrub a neprávem poukazuje k tomu, že dopravní podmínky neznal, že s nimi neprojevil souhlas a je ani nečetl. Cestování vzduchem není dnes ještě tak obvyklé a běžné, aby se mohlo uvěřiti, že se někdo k takové cestě rozhodne, aniž se předem informoval o podmínkách takové dopravy a neseznámil se s okolnostmi, za nichž se děje. Podle názoru odvolacího soudu není ani rozhodné, zda a kde po případě jak dopravní podmínky žalované strany byly vyvěšeny, neboť žalovaná strana stanovením svých dopravních podmínek dala na jevo vůli, jen za těchto podmínek cestující dopravovatí a je věcí každého jednotlivce, jenž se k tomuto způsobu dosud neobvyklého cestování rozhodne, by uvážil, zda podmínky ty mu vyhovují, po případě, aby se aspoň s nimi seznámil, než dopravní smlouvu se své strany uzavřel se žalovanou, která právem může předpokládati, že její dopravní podmínky zná, když si jízdenku u ní koupí a o jich speciální sdělení zvláště nepožádá. Pakliže dokonce na jízdence tyto podmínky jsou ještě zdůrazněny a cestující přes to jízdenku si podrží a nepožádá o zrušení dopravní smlouvy, jest zajisté právem za to míti, že aspoň dodatečně s nimi projevil souhlas, neboť jejich nedbání a dokonce jich nepřechtení je jednáním, které nelze u rozumného a normálního člověka předem předpokládati a schvalovati. Nelze souhlasiti se soudem první stolice, praví-li, že jediným úmyslem cestujícího při koupi jízdenky je použití letadla jako dopravního prostředku, neboť letadlo není dosud normálním dopravním prostředkem, u něhož by bylo lze předpokládati všeobecnou znalost dopravních podmínek v té míře, že by se zpravidla na ně nekladla zvláštní váha, jakž je tomu na př. u železnic, naopak jest tu spíše počítati s tím, že cestující právě na dopravní podmínky při uzavírání dopravní smlouvy myslí a přirozeně pak ale též nutno usuzovati z toho, že jízdenku koupil a ji podržel na dostatečně určité konkludentní jednání v tom smyslu, že s dopravními podmínkami souhlasí, ať již na základě předchozí informace, ať po jejich seznání z jízdenky samé. Poněvadž v souzeném případě je za to míti, že žalobce obsah dopravních podmínek znal, po případě, že se s nimi za normální pozornosti a opatrnosti průměrného člověka seznámiti mohl, ježto při nejmenším si je mohl přečísti na vydaném mu jízdním lístku, kde byly v řeči mu srozumitelné zřetelně uvedeny, pokud jde o vyloučení ručení za úraz hned pod čís. I., jest se právem domnívati, že s nimi souhlasil a že vznikla tedy úmluva zmíněná v § 39 cit. zák.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

V dovolání jde již jen o to, zda bylo v souzeném případě ručení žalované za škody vyloučeno úmluvou ve smyslu § 39 zákona ze dne 8. července 1925 čís. 172 sb. z. a n. Na tuto otázku právem odpověděl odvolací soud kladně. Není o tom pochybnosti, že mezi stranami byla uzavřena smlouva o dopravě tím, že si žalobce zakoupil jízdenku, která je v prvopisu připojena ke spisům. Že byla tato jízdenka zakoupena v kanceláři Čedoku, je nerozhodné. Protože smlouva vzniká souhlasnou vůlí stran a jejím projevem, je povinností obou stran, by jednak svou vůlí jasně a určitě projevily, jednak, aby se také o vůli druhé strany a o jejím projevu náležitě poučily. Žalobce nemůže se tedy dovolávat toho, že neznal obsahu jízdenky, ana byla listinou o smlouvě, která mu byla dokladem její existence i rozsahu jeho nároků. Na této jízdence je mimo jiné uvedeno »Dopravní podmínky na obálce«. Byla tedy obálka, pokud šlo o dopravní podmínky, nedílnou součástí jízdenky a věc se má tak, jakoby podmínky byly v samé jízdence. Na obálce je uveden »výťah z dopravních směrnic«, je v něm výslovně uvedeno, že zakoupením jízdenky přistupuje cestující na tyto podmínky dopravy a hned pod 1. je vyloučení ručební povinnosti za škody. Nelze tedy říci, že projev vůle žalované nebyl dosti jasný a určitý. Nebylo třeba upozorniti žalobce zvláště na to, že se musí informovati o podmínkách dopravní smlouvy, jmenovitě ve příčině případného ručení za škody, stačí, že žalobci byla vůle žalované, za jakých podmínek dopravní smlouvu nabízí a uzavírá, jasně a určitě projevěna. Jde na jeho vrub, jestliže se o tento projev náležitě nestaral, a nesejde na tom, bylo-li v prodejně zvláště ještě na dopravní podmínky nebo na vyloučení ručební povinnosti upozorněno a měl-li žalobce možnost koupiti si jízdenku jen u Čedoku či také jinde. Soud procesní míní, že otištění dopravních podmínek na obalu jízdenky nestačí, protože prý se to stalo nenápadným drobným písmem. Ale z jízdenky i podle spojeného s ní obalu je patrné, že v podstatě (mimo nadpisy) je celý obsah jejich tištěn stejným písmem, které odpovídá rozměrům jízdenky a obalu. Nejde o odstavec, který by právě odlišnou úpravou, jmenovitě drobnějším písmem mohl poukazovati k menší důležitosti tohoto místa a který by pozornosti příjemce snadno mohl ujíti anebo ho mohl klamati. Tak tomu v souzeném případě není, protože tisk je celkem jasný a dobře čitelný, ať jde o vymezení práv cestujícího proti žalované nebo o jejich omezení. Pravdu má odvolací soud v tom, že doprava letadly není ještě tak rozšířená a běžná, že by se cestující vůbec nestaral o podmínky dopravy, jestliže se k dopravě letadlem rozhodne, jmenovitě jde-li o obchodníka, který zajisté není nezkušenou osobou; a právě ta okolnost, že žalobce dříve podpisoval revers a později nikoli, měla mu býti pohnutkou k tomu, aby se o otázkách ručební povinnosti náležitě informoval. Žalobce neprávem požaduje od žalované, aby jeho zájmům věnovala více pozornosti, než kolik by sám projevila, kdyby se o obsah jízdenky a obalu nestaral. Jak by se věc byla utvářila, kdy byl žalobce po zaplacení jízdného na podmínky nepřistoupil, netřeba řešiti.